

Van Opvang naar Samenleven

Van opvang naar wonen/werk

Opvangcentrum vluchtelingen

Aanleiding

- Vluchtelingencrisis
- Vluchtelingen vnl uit Syrië, Irak, Afghanistan en Eritrea
- 50% alleenstaande mannen, 35% gezinnen, 15% AMA's

- Corsendonk G4S, Heilig Hartsstraat 49, stelde zich kandidaat tijdelijk opvangcentrum na openbare oproep Fedasil.
- Ministerraad 11 september 2015
- Corsendonk kreeg erkenning voor 1 jaar (verlengbaar)
- 67 appartementen
- Opvangcentrum gestart op 9 oktober 2015 - sluiting 12 oktober 2016
- 383 opvangplaatsen

Start regie - overleg

- 17 september 2015: overleg met welzijnsveld : CAW, 'T ANTWOORD, Prisma, De Ark, Stadsregio, Pleegzorg, Vormingplus, De Koep, CVO Horito, politie, Rode Kruis, vluchtelingewerk Vlaanderen, Samenlevingsopbouw, Huurdersbond, OCMW, stadsdiensten
- Werkgroepen
 - Communicatie: 5/10/15 gestart, regelmatig contact
 - Peter en meters: gestart met drie infomomenten op 7/10/15
 - Onderwijs: gestart op 16/10/15
 - Wonen: gestart op 23/10/15
 - Activering: gestart 15/2/16

 - Buurtinfomomenten en Buurtcontactgroep

Wonen

Uitgenodigd:

- Pleegzorg
- CAW De Kempen
- SVK Noorderkempen
- Vluchtelingenwerk VZW
- Huurdersbond
- Agentschap Integratie en Inburgering
- DE ARK
- Welzijnszorg Kempen
- Wonen Vlaanderen
- Cirkant

Bespreking mogelijkheden hospitawonen, woonbegeleiding CAW/ OCMW, daklozenopvang, containers voor noodopvang,...

Werkgroep wonen

- Knelpunten inzake wonen en opvang
 - Grotere uitstroom te verwachten, gelet op hoger aandeel erkenningen. Na de erkenning kan een vluchteling nog twee maanden verblijven in de opvangstructuur om een geschikte woning te vinden.
 - *'De huidige vluchtelingencrisis legt de reeds bestaande tekorten op de woningmarkt (en van het woonbeleid) pijnlijk bloot. Het gebrek aan kwalitatieve en betaalbare woningen op de sociale huurmarkt is niet nieuw.'* (Vlaamse Woonraad, advies huisvestingsnood en vluchtelingen, 15 oktober 2015).
 - *'Voor het OCMW Turnhout zal de impact van de vluchtelingenproblematiek vooral situeren op een meerkost om de begeleiding van deze mensen mogelijk te maken. (...) De financiële kost, los van de beleiding, situeert zich op vlak van huurwaarborgen, eerste huur en mogelijk bijkomende financiële ondersteuning die nodig is op vlak van individuele beoordeling.'*
 - Knelpunt inzake doorstroming kan ertoe leiden dat de daklozenopvangstructuur sneller verzadigd raakt.

Werkgroep wonen

- Werkpunten ikv werkgroep wonen
 - Sociale huisvesting
 - Wegwerken knelpunten / vertraging inzake inschrijving
 - Inschrijving in vreemdelingenregister laat soms op zich wachten: afspraken in groep
 - Afspraak dat OC mensen begeleid op weg naar inschrijving
 - Informatie aanbieden aan vluchtelingen op maat
 - Handleiding opmaken (cfr. Project Vluchtelingenwerk vzw)
 - Informatie / vorming aan vluchtelingen tijdens verblijf in centrum door OC (Agentschap Inburgering en Integratie)
 - Versterken SVK
 - Extra communicatie nav vluchtelingencrisis: niet enkel focussen op vluchtelingen. Knelpunt mbt wonen werd wel extra duidelijk. SVK kon brug maken: huren op de private markt en gebruik maken van puntensysteem;
 - Kunnen zij nog sneller groeien door bv SVK door financiële impuls vanuit lokaal bestuur of met een wooncel werken vanuit OCMW (6 mndn OCMW-woning en doorgeven aan SVK)
 - Oefening voor stad is om dit ook regionaal te brengen

Werkgroep wonen

- Werkpunten ikv werkgroep wonen
 - Private huurmarkt
 - Toegankelijkheid van de private huurmarkt
 - Handleiding opmaken
 - Informatie / vorming aan vluchtelingen tijdens verblijf in centrum
 - Communicatie over vluchtelingen naar eigenaars / ...
 - OC , CAW en OCMW begeleiden mensen in zoektocht naar woning
 - Gastgezinnen en co-housing
 - Juridische knelpunten wegwerken (financiële / busnummering / RO / ...) – cfr. Project Vluchtelingenwerk vzw
 - Traject met peters- en meters
 - Drempels verlagen OK, maar niet instrumenten tegen huisjesmelkerij afzwakken > evenwichtsoefening

Werkgroep wonen

- Werkpunten ikv werkgroep wonen
 - Noodopvang
 - Opvangcapaciteit OCMW uitbreiden: eigen patrimonium inzetten + KINA
 - Eventueel capaciteit uitbreiden door woningen DE ARK in te huren (max. 1% van patrimonium kan verhuurd worden buiten sociaal huurstelsel)
 - Protocolakkoord versnelde toewijzing – nu afspraak 7% van de toewijzingen langs deze weg, o.a. via daklozen. Moet dit herbekeken worden ?
 - Woonbegeleiding Troeven - De Ark

Wooncel

Regionaal initiatief

- Vluchtelingencrisis grote uitdaging arrondissement Turnhout
- Regio Turnhout vangt +/- 11.5% vluchtelingen van Vlaanderen op
- Zoektocht naar regionale gedragenheid opvang vluchtelingen na erkenning
- Verzadiging huisvestingsmarkt in steden en gemeentes met opvangcentrum op of in onmiddellijk nabijheid van grondgebied.
 - Prognose:
 - Totaal aantal gezinseenheden op zoek naar een woning in 2016: 15.243

Wooncel

Regionaal initiatief

- Gedragenheid regionaal – samenleggen middelen Homans
- Gezamenlijk initiatief zoeken naar huisvesting
- Inschakelen bestaande expertise: WZK, CAW, regionale denktank dak en thuislozen
- Inhuren woningen via gezamenlijk initiatief
- Na x- maanden overdracht woning naar SVK afhankelijk van werkingsgebied
- Idee verder afgetoetst op Conferentie van Kempense Burgemeesters

Wooncel

Regionaal initiatief

- Gedragenheid regionaal – samenleggen middelen Homans
- Gezamenlijk initiatief zoeken naar huisvesting
- Subsidies aan gemeenten 1/11/2015-31/5/2016 (bedragen in Euro's i.k.v. vluchtelingenproblematiek. 1' schijf van 10 miljoen Euro. Referentieperiode)

Arendonk	56.840		Beerse	20.030	
Ravels	49.270		Balen	18.526	
Herentals	47.894		Rijkevorsel	13.487	
Retie	39.368		Merksplas	13.139	
Mol	35.476		Kasterlee	10.321	
Geel	33.135		Dessel	6.744	
Heist Op den Berg	30.751		Hulshout	4.730	
Turnhout	263.834		Baarle-Hertog	21.586	

Wooncel

Oprichting 'Wooncel' in functie van huisvesting erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden

- Samenwerkingsvoorstel met een specifieke en in tijd beperkte opdracht
- Gezamenlijk initiatief in het zoeken van beschikbare woongelegenheden voor de huisvesting van de doelgroep
- Inhuring van woningen op de private huurmarkt en ter beschikking stellen van de OCMW's die participeren aan het project

Wooncel

Voor de oprichting van deze cel:

- Deel van de subsidies aan gemeenten ikv vluchtelingenproblematiek (zgn “middelen Homans”) samenbrengen (25%)
- Uitgewerkt samenwerkingsvoorstel opgemaakt
- Welzijnszorg Kempen coördineert
- Medewerkers worden gedetacheerd vanuit deelnemende besturen

Onderwijs

Handleiding: een school zoeken voor anderstalige nieuwkomer in Turnhout

Kleuters jonger dan 5 jaar

- Inschrijven in een school naar keuze.
- Er staat een schoolkieswijzer (van Kind & Gezin) en een plan met kleuterscholen op www.turnhout.be die daarbij kan helpen.
- Jonge kleuters worden voor de overheid niet gedefinieerd als ‘anderstalige nieuwkomers’. Ze zijn welkom in elke school.
- Kinderen uit buurgemeentes gaan best in hun eigen omgeving naar school o.w.v. de lokale integratie

Onderwijs

Kinderen vanaf 5 jaar-12 jaar van de basisschool (wetgeving vertrekt vanaf 5-jarig kind)

- Eerst wordt gekeken of het kind aan de 5 voorwaarden voldoet om een anderstalige nieuwkomer te zijn.
- Daarna krijgt het gezin duiding bij het onderwijssysteem.
- Er wordt een schooladvies geformuleerd door een werkgroep (Stad onderwijsteam, LOP, CLB's).
- De bedoeling is de keuze van de ouders te koppelen aan 'ontvangende scholen'. De werkgroep kent de 'ontvangende scholen'. Dat zijn scholen die onthaaluren opbouwen.
- Na 6 anderstalige nieuwkomers (in sommige gevallen ook 4 of 12) kan een extra leerkracht zorgen voor een taalbad Nederlands . Daarna is er een volgende school aan de beurt, zodat de draagkracht van scholen in evenwicht blijft.
- Turnhoutse scholen mogen een maximum van 8 anderstalige nieuwkomers per schooljaar inroepen (inschrijvingsafspraken LOP).
- Ten alle tijden geldt inschrijvingsrecht. Leerlingen uit buurgemeentes gaan best in hun eigen woonplaats naar school

Onderwijs

Voor jongeren 12-18 jaar van de secundaire school

- Deze jongeren starten in een onthaalschool.
- Er zijn er 2 in Turnhout. Daarnaast in Herentals, Betekom, Lier, Antwerpen of verder weg.
- Jongere of ouder contacteert rechtstreeks een onthaalschool naar keuze. Bij krapte aan capaciteit kan een maximum worden bepaald door het schoolbestuur.
- Er moet geen contact opgenomen worden met Stad Turnhout of de werkgroep.
- Hou rekening met de afstand huis-school, de nabijheid van een lagere school voor broers of zussen, de beschikbare vervoersmiddelen, de godsdienstkeuze (keuze mogelijk in GO! en stedelijk net).

Vluchtelingenopvang: antennes in elke secundaire school in Turnhout. Grote solidariteit. Extra ondersteuning via de coördinerende school HIVSET

Onderwijs

Voor iedereen + 18 jaar

Contacteer het Huis van het Nederlands voor de geschikte opleiding. Dit is afhankelijk van het laatst behaalde diploma.

Aanbod Turnhout:

- Centrum Basiseducatie Noorderkempen
- CVO Taxandria
- VDAB competentiecentrum Kempen
- Aanbod volwassenenonderwijs in opleiding of vrijwilligheid

Onderwijs

Wat gebeurt er met anderstalige nieuwkomers die een basisschool zoeken?

- We checken de voorwaarden om een anderstalige nieuwkomer te zijn:
- Een werkgroep (Stad, LOP, CLB) brengt het gezin in contact met de ontvangende school volgens de afsprakennota.
- De school zorgt voor het onthaal, de instap, de niveaubepaling, de opvang en het lesgeven aan anderstaligen.
- Anderstalige nieuwkomers komen in een gewone klas. Bij voldoende mag de school een extra leerkracht aanstellen die de kinderen intensief Nederlands kan leren .
- Stad, CLB, LOP, pedagogisch begeleiders, Docatlas en vormingscentra zorgen voor ondersteuning van de scholen (vorming, materialen, overleg, tolken).
- Na 2 schooljaren mag het kind niet meer meetellen als anderstalige nieuwkomer en krijgt de school geen extra subsidie meer voor hem. Gelukkig blijven scholen zorg geven aan ex-okanners.
- De anderstalige nieuwkomers worden opgevolgd zoals elk ander kind. Stad, LOP en CLB brengen in een samenwerkingsverband hun schoolloopbaan in kaart.

Onderwijs

Waarom zijn er afspraken met Turnhoutse basisscholen?

De afspraken kwamen er op hun vraag. Een spreiding onder de scholen betekent gedragen verantwoordelijkheid en zorg. Het doel is genoeg kinderen te verzamelen om onthaaluren in te richten, maar niet te veel om de draagkracht van een school te respecteren. Daarom ook een roulatiesysteem. In overleg bespreken de scholen hun wensen en noden. Elke gemeente kiest zijn eigen systeem.

Met welke voorwaarden wordt rekening gehouden bij een spreiding in de basisschool?

De werkgroep "spreiding" bestaande uit Stad, beide CLB's en LOP volgt een stappenplan en kijkt naar de woonplaats, de vervoersmogelijkheden, de combinatie met grotere kinderen voor de okanschool, de actuele capaciteit op ontvangende scholen, de godsdienstkeuze en de hoeveelheid ex-okanners. De werkgroep stelt een gegronnd advies op voor de ouders.

Onderwijs

Wat gebeurt er in de onthaalscholen of OKAN-scholen secundair onderwijs?

De nieuwkomer van minstens 12 en nog geen 18 schrijft in in een onthaalschool naar keuze. In Turnhout zijn er 2, van elk onderwijsnet 1. Dat kan elke dag tijdens de schooluren. Wanneer men twijfelt aan de toelatingsvoorwaarden in het secundair onderwijs, contacteer je een onthaalschool. Soms kan een afwijking aangevraagd worden in het belang van de jongere. Steeds opteert men voor de beste optie.

Er wordt een instapdag afgesproken.

De school doet een niveaubepaling en start de lessen gedurende 1 à 2 jaar afhankelijk van de vorderingen.

De nieuwkomer stroomt na het onthaalonderwijs door naar een gewone secundaire school of naar de arbeidsmarkt.

Stad, LOP en CLB brengen in een samenwerkingsverband hun schoolloopbaan in kaart.

Onderwijs

Wat is de rol van de partners?

Sinds de komst van anderstalige leerlingen meer dan 15 jaar geleden heeft het stadsbestuur een ondersteunende rol aangenomen. Met het decreet flankerend onderwijsbeleid voor steden gemeenten en de decretale taken van het LOP bevestigt de overheid dat engagement. Het stadsbestuur heeft in Turnhout een unieke, neutrale rol. Adviserend handelen naar kwetsbare doelgroep is gelijke onderwijskansen mee vorm geven.

Partners in dit verhaal zijn:

- Stad en LOP
- CLB Kempen GO! en vrij onderwijs
- OCMW Turnhout
- Onthaalbureau Prisma
- Docatlas Turnhout
- Pedagogisch begeleiders elk net
- onderwijsverstrekkers

Onderwijs

Met de komst van het opvangcentrum: aanpak:

September 2015: Verkennend gesprek met coördinatie Turneia over manier van aanpak in Turnhout. Spreidingsplan Stad gemotiveerd. Turneia akkoord.

Rol thema onderwijs voor opening= overleg met elk onderwijsniveau Turnhout (basis-secundair-plus 18) op 16/10/2015. Voor basisonderwijs een tweede overleg nodig op 26/10. Ook regioscholen aanwezig.

- principieel akkoord basisonderwijs: iedereen neemt 6 , max. 8 kinderen 2.5-12 jaar
- principieel akkoord alle vrije en stedelijke scholen: we maken antenne OKAN in onze gewone school. 12 antennes Turnhout-Mol-Herentals.
- principieel akkoord Plus 18 : iedereen kan starten met les. CBE verdubbelt capaciteit. Zoekt extern leslokalen (wollewei en Thomas More). CVO verviervoudigt capaciteit.

Onderwijs

Met de komst van het opvangcentrum: aanpak:

- Theoretische regie onderwijs met verwachte aantallen en huidige spreidingsafspraken (er zijn immers al Okanners in de scholen)
- 15/10/2016: aankomst eerste bewoners
- Inschrijvingen en intake IN OC Turneia en Ziara. 2 dagen midden oktober.
 - Vrijwillige directeurs komen inschrijven.
 - Tolken aanwezig van tolkendienst aangevuld met vrijwillige tolken met pedagogische opdracht.
 - In alle lokalen die vrij gemaakt kunnen worden tot in het waskot toe zit een gezin + inschrijver+ tolk.
 - Jongeren maken hun inschalingsproef van 2 uur olv de tolken.
 - CLB maakte voor de inschrijvingen een nieuw document.

46 kinderen basisonderwijs en 90 jongeren. Lijsten gemaakt voor plus 18.

Onderwijs

Met de komst van het opvangcentrum: aanpak:

-Herfstvakantie:

- verdeling over scholen.
- Steeds wisselende lijsten vanuit burgerzaken.
- Directie HIVSET werkt door aan verdeling over antennes secundair.
- CBE en CVO organiseren zich.
- Oproep meters en peters: wie wil kinderen mee naar school brengen.
- Ook onderhandeling met Turneia over buskosten naar buitenwijken .

Start 9/11

Onderwijs

Met de komst van het opvangcentrum: aanpak:

9/11/15: iedereen naar school! (op 3 weken tijd georganiseerd gekregen)

- Kleuter en lagere school: ontvangst kinderen en ouders in grote zaal. Groepjes maken per school met tolken. Stappen of busreis met een meter/peter naar de juiste school.
- OKAN secundair: van elke antenne staan 2 leerkrachten. Nemen jongeren mee naar de juiste school.
- Plus 18: met plan op stap.

Sindsdien: monitoring, nieuwe onthaalleerkrachten naar vorming toeleiden, schuiven met nieuwe en vertrekkende kinderen, overleg met scholen, leiden van overleg tussen scholen en opvangcentrum, onderhandeling met departement onderwijs over vervoer, regelmatig gaan kijken in OC Turneia voor oplossingen op maat, deelname overleg in de stad met trekkers (onderwijs, wonen, meters/peters), vragen van pers, lobbywerk budget Homans voor onderwijs, vormingsaanbod op maat

Onderwijs

Met de komst van het opvangcentrum: aanpak:

Tussen 15/8-1/9/16:

- Fedasil besluit alle kinderen te verplaatsen.
- Communicatie ondersteunen.
- Lijsten herwerken.
- Overleg met scholen.
- Knelpunten overleg IOK nav burgemeestersconvenant.
- Voortdurende alertheid rond noden en vormingsvragen in de regio.
- Herwerken regionale spreidingsgedachte met steeds wisselende aantallen,
- creatieve oplossingen gezocht voor jongeren van 16, 17 jaar die nooit school liepen
- ...

Activering

Aanwezig:

- VDAB
 - Provincie Antwerpen
 - IOK
 - Agentschap Integratie en Inburgering
 - SPK
 - Voka
 - Resockempen
 - Asielcentra uit de regio
-
- Bespreking noden rond werk en tewerkstellingsmogelijkheden
 - Acties zoals competentiescreening, organisatie jobbeurs....
 - Aanpak taalkloof
 - Samenwerking met CVO en CBE

Activering

Probleemstelling:

3 prioritaire werkpunten voor Turnhout

- Hoge werkloosheidsgraad
- Hoog aantal leefloners
- Hoge ongekwalficeerde uitstroom

Activering

Probleemstelling

- Werkloosheidsgraad
- *Gemiddelde 2015*
- Vlaanderen 7.8%
- Provincie Antwerpen 9.6%
- Streek 7.6%
- Turnhout **13.3%**

- **NWWZ : 2.638 (+2.2%)**

- 2016 (prognose) **1790 149 +16%**

Activering

Probleemstelling Aanmeldingen OCMW

	Aanmeldingen per jaar	Gemiddeld aantal meldingen/jaar	Groei t.a.v. voorgaand jaar
2012	905	75.42	
2013	1003	83.58	10.8%
2014	1242	103	+23.8%
2015	1541	128.40	+24.1%
2016	(prognose) 1790	149	+16%

Activering

Probleemstelling

Leefloon (LL + EQLL)

	Aantal LL + EQLL	Groei t.a.v. voorgaand jaar
2009	686	+11.70%
2010	741	+8.00%
2011	757	+2.20%
2012	780	+3,00%
2013	807	+3.50%
2014	884	+9.50%
2015	960	+9.21%

Activering

Structuur

Programma WERK

WEG NAAR WERK

Trajectbegeleiding OCMW

Ondersteuning dienstverleners

Wegwerken jobobstakels

Onderwijs - Arbeidsmarkt

CREATIE WERK

Ondersteuning onbezoldigd werk

Sociale Economie

Reguliere Economie

Werk

Specifiek naar doelgroep

- Project Mama leert
- Kinderopvanginitiatieven gekoppeld aan VTP
- Jobactivatie via Art. 60

Peter en meter

Peters en meters

- 2 pijlers
 - Ondersteuning tijdens opvangperiode
 - Vrije tijdsbesteding (winkelen, huiswerk, etentje,...)
 - Vrijwilligerswerk allerhande
 - ...
 - Ondersteuning na erkenning
 - Inburgeringscoach

Peter en meter

Aantal peters en meters: 201

Activiteiten:

- Drie infomomenten waarbij een toelichting van Turneia, Agentschap voor integratie en inburgering, OCMW en stad
- Één infosessie met volgende onderwerpen: Hoe verloopt een dag in het opvangcentrum? Wie zijn deze mensen en van waar komen zij? Hoe communiceren we best? Wat is de rol van de verschillende partners? Afronding en evaluatie.
- Meters en peters zijn voor volgende activiteiten gecontacteerd:
 - materiaal waaronder vnl. kledij sorteren;
 - Turneia meehelpen klaar maken voor de aankomst van de vluchtelingen;
 - Begeleiding van de kinderen en ouders naar de scholen bij de eerste schooldag;
 - begeleiding van de OKAN leerlingen in de verschillende antennescholen: leren schrijven, lezen, spreken, ... tijdens de lessen;
 - kinderopvang binnen Turneia (is inmiddels elke voormiddag – systeem gelijkwerkend met de PSP's);
 - op 15/12: sessie 'train the trainer' in functie van toekomstige verkeerslessen. Hiervoor werden Arabisch en Farsi sprekende peters en meters gevraagd

Communicatie en buurt

- Vanaf dat één veel aandacht voor informeren burgers
- Specifiek naar buurt rond centrum
- Tweewekelijks overleg tussen buurt en OC
- Ontmoetingsactiviteiten

IEDEREEN ALTIJD WELKOM IN TURNHOUT

Bieke.vanriel@turnhout.be - integratie/diversiteit - coördinatie vrijwilligers

Bart.huysmans@turnhout.be - Huisvesting – coördinatie Wonen

Ruben.luyckx@ocmwturnhout.be- Werk - coördinatie activering

Jan.Govaerts@turnhout.be– Communicatie - coördinatie communicatie

Pascale.vanbael@turnhout.be– burger en samenleving - Algemene coördinatie